

Vážení čitatelia,

do prvého tohtoročného čísla nášho časopisu sme sa rozhodli vyžiadať článok na zaujímavú tému. Aspoň v redakčnej rade sme si mysleli, že by mohla byť zaujímavá, lebo nás už táto téma provokuje dlhšie.

Veda a spiritualita. Dva pojmy, ktoré majú v sebe potenciál konfliktu. Na jednej strane je odveká túžba človeka poznávať, objavovať, odhaľovať nepoznané, skryté, zastreté. Na druhej strane v ňom hľadá pochybnosť, ako ďaleko sa dá, alebo môže, či smie prenikať do tajomstiev prírody a človeka. A ak už prenikol dosť ďaleko, či hlboko, ako s týmto poznaním naložiť?

Osvietení a múdri ľudia už v minulosti často riešili dilemu, komu, za akú cenu a či vôbec poskytnúť ľudstvu svoje objavy. Často boli pritom konfrontovaní s takými hodnotami, ako je vlastenectvo, povinnosť, ale aj česť, morálka a svedomie. Spomeňme si na základnú otázku Čapkovej Bielej nemoci.

A čo súčasnosť? Zohráva veda a výskum vždy len pokrokovú funkciu? Neocitlo sa ľudstvo v jednom veľkom laboratóriu, nie je objektom pôsobenia elitnej skupiny, ktorá podniká experiment s nejasným výsledkom?

Na niektoré otázky vieme odpovedať, na iné odpovede stále hľadáme. Pre väčšinu ľudí je celkom prirodzené dodržiavať zákony, pravidlá a zásady etiky, humanity. Mnohí nosia v sebe niečo, čo považujú za „vyšší princíp mravný“, ktorý im nedovolí konať proti záujmom človeka, proti životu. Je v tom spiritualita?

Iní dokážu pre dosiahnutie svojich, alebo i cudzích pochybných záujmov (často za „slušné peniaze“) urobiť čokoľvek.

Má veda, majú vedci dávať k dispozícii poznatky, ktoré môžu spôsobiť bolesť, utrpenie, smrť či dokonca zánik sveta?

Pokúsím sa odpovedať citátom: „Lebo veda, to nie je iba vedieť to, čo sa má alebo môže robiť, ale aj to, čo by sa mohlo robiť a čo by sa radšej robiť nemalo ... učenec musí dajako utajiť tajomstvá, ktoré odhalí, aby ich nezneužili, ale odhaliť ich treba ...“. (U. ECCO: Meno ruže. Bratislava, Slovart, 2002, s. 92)

Teším sa, spolu s redakciou časopisu, na Vaše príspevky.

*doc. Ing. Ladislav Hofreiter, CSc.
šéfredaktor*